Digitalisering in de Gemeentelijke uitvoeringspraktijk

Workshopronde 2

Data

Janneke de Zwaan
Beleidscoördinator Data
VNG

Mirko de Boer
Beleidsadviseur digitale overheid
VNG

Rene Cannoo
Programmamanager Mercator
Gemeente Rotterdam

Belang van data

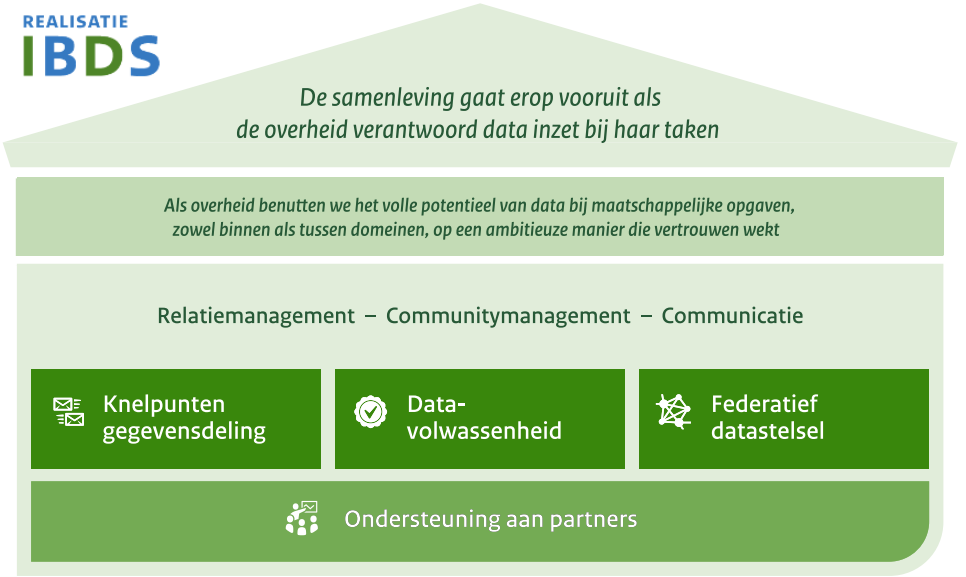

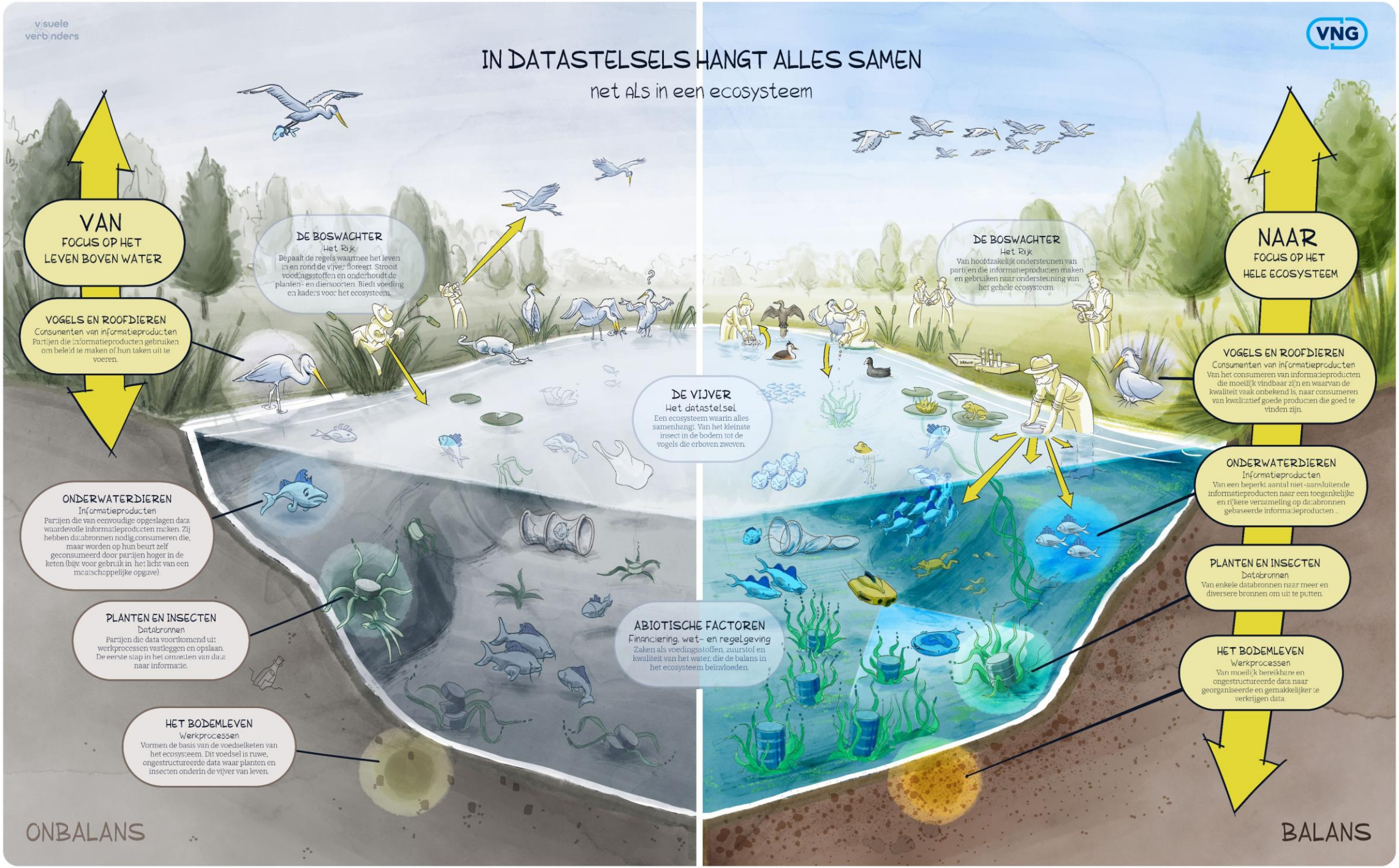

visuele verbinders

VNG

IN DATASTELSELS HANGT ALLES SAMEN

net als in een ecosysteem

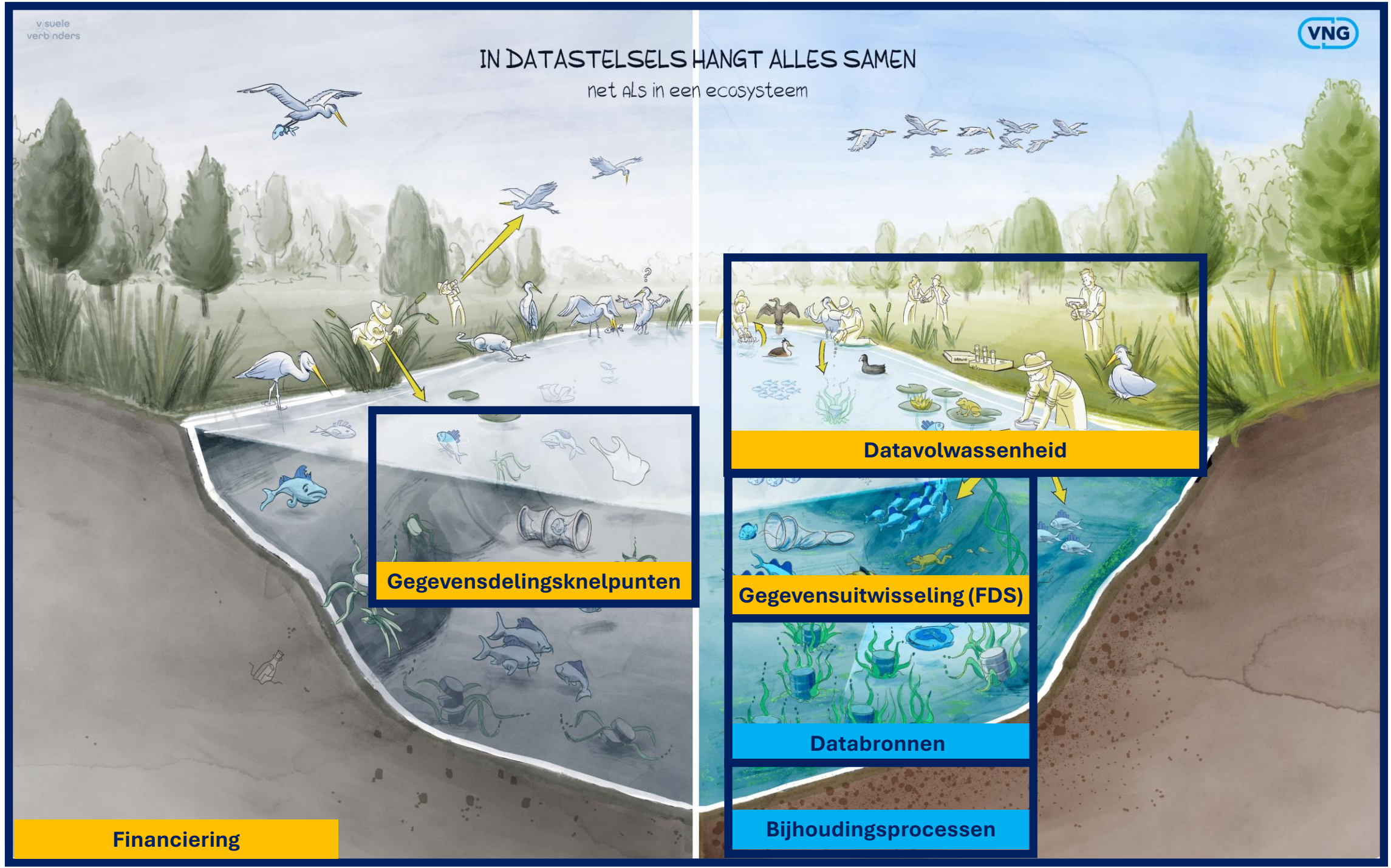

visuele verbinders

IN DATASTELSELS HANGT ALLES SAMEN

net als in een ecosysteem

VNG

VNG REALISATIE IBDS

Belemmeringen wegnemen

- Diverse oorzaken (juridisch, technisch, organisatorisch)
- Grondoorzaken en patronen
- Verzamelen, analyseren, adviseren, agenderen, oplossen
- IBDS juridische adviesfunctie
- Centrale Commissie gegevensgebruik

Concrete voorbeelden:

- Hergebruik van camerabeelden in de openbare ruimte
- Breder gebruik van WOZ-gegevens (gestart, work in progress)

VNG REALISATIE IBDS

Maatschappelijke meerwaarde creëren

- Zorgvuldige gebruik en toepassing van data
- Werken aan een datavolwassen organisatie: ontwikkeling basiskader/groeimodel
- Vraagarticulatie: van maatschappelijke opgave naar data opgave
- Collectieve informatieproducten ter ondersteuning van gemeenten
- Bestuurlijke leerlijn Informatiepositie (in ontwikkeling)
- Community of Practice digitale ethiek (moresprudentie)

VNG REALISATIE IBDS

Basiskader/groeimodel Datavolwassenheid

- Ontwikkeling van een interbestuurlijk hulpmiddel
  - Kerngroep van gemeenten, rijksoverheden en uitvoeringsorganisaties
  - Pilots met gemeenten
- Welke acties, maatregelen zorgen voor groei:
  - benoemen dataverander-verantwoordelijke
  - meten datavolwassenheid
  - bepalen datastrategie
  - bepalen kritieke databronnen
  - inrichten datagovernance
  - aanpakken datageletterdheid
  - inrichten dataproces: juridisch, ethisch, privacy, security
- Minimaal/ basisniveau van noodzakelijke maatregelen

Waarstaatjegemeente.nl

Informatie gevisualiseerd voor gemeenten

Wat is het?

- Informatieproduct: centraal, collectief platform voor gemeentelijke data — monitors, dashboards en vergelijkingsmodellen
- Drie domeinen: Sociaal • Fysiek • Lokaal Bestuur & Veiligheid

Waarom bestaat het?

- Transparantie over maatschappelijke ontwikkelingen *(waar komen we vandaan?)*
- Versteviging van de horizontale verantwoording tussen raad en college *(wat hebben we eraan gedaan?)*
- Basis voor beleidsdoelen *(waar willen we naartoe?)*

Kerncijfers:

342 gemeenten-, vergelijkbaar op één plek

20+ databronnen van CBS, politie, UWV, KvK, RVO en meer; geharmoniseerd en direct bruikbaar

100.000+ bezoekers

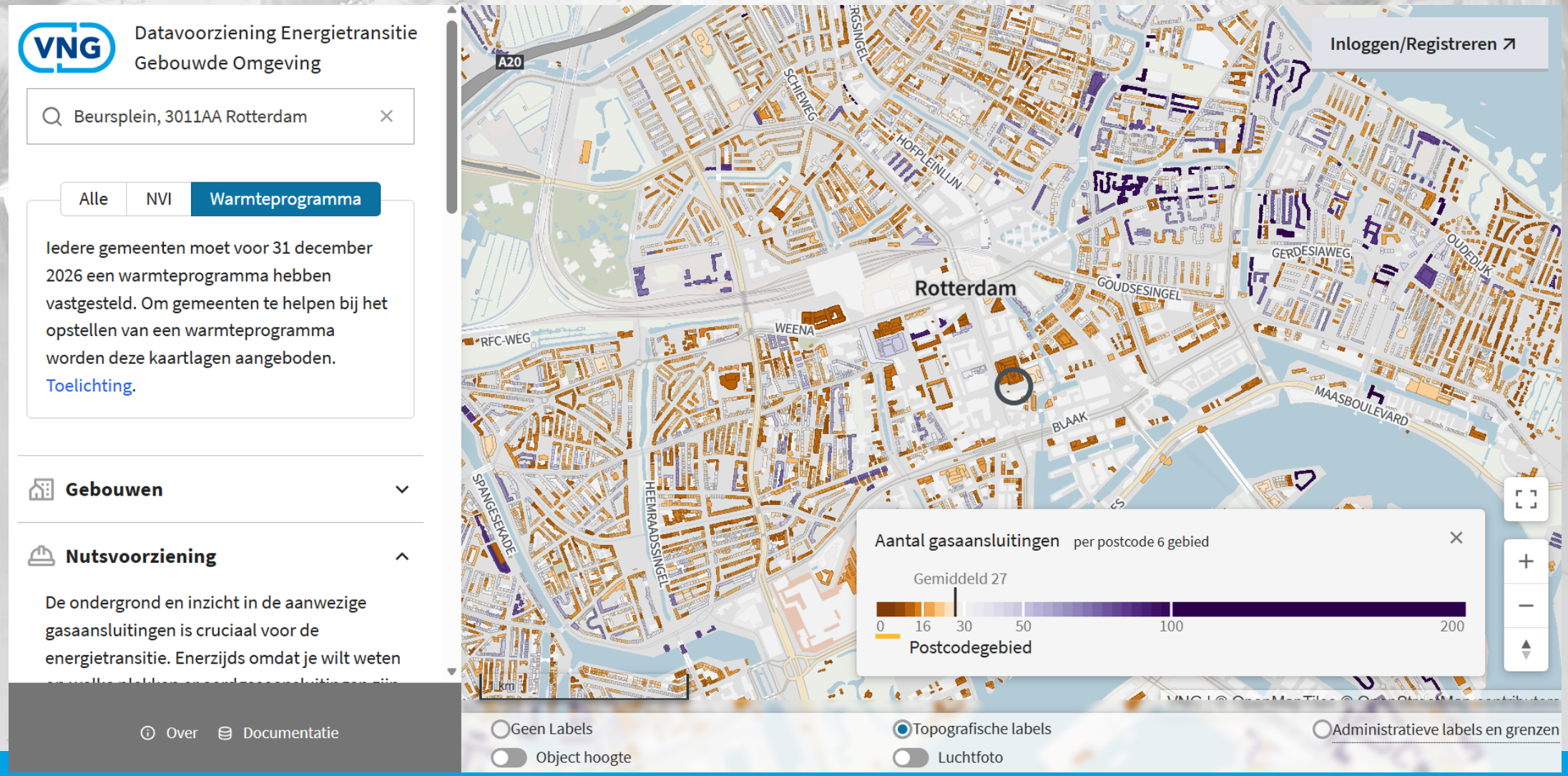
Overige informatieproducten die VNG ontwikkeld heeft

- **AMIGO:** vind de meest vergelijkbare gemeenten op profiel, kleur of regio
- **DEGO:** ondersteunt gemeenten in de transitie naar aardgasvrije wijken
- **DOOK:** helpt gemeenten bij de aanpak van ondermijning
- **Voorspelmodel WMO:** brengt de toekomstige vraag naar WMO ondersteuning in kaart
- **DDAS (Data Delen armoede & Schulden**: met behulp van data kunnen gemeenten sneller en vroeger problemen van inwoners rond armoede en schulden in kaart brengen

Voor …

- **Beleidsmakers:** trends duiden, keuzes onderbouwen, beleid bijsturen
- **Bestuurders en raadsleden:** cijfers voor raadsvergaderingen, jaarverslagen, publieke verantwoording
- **Data-professionals:** API-koppeling met eigen dashboards (100 organisaties)
- **Iedereen:** andere medeoverheden, onderzoeksbureaus, studenten, inwoners

DEGO: aantal gasaansluitingen per postcode 6 gebied

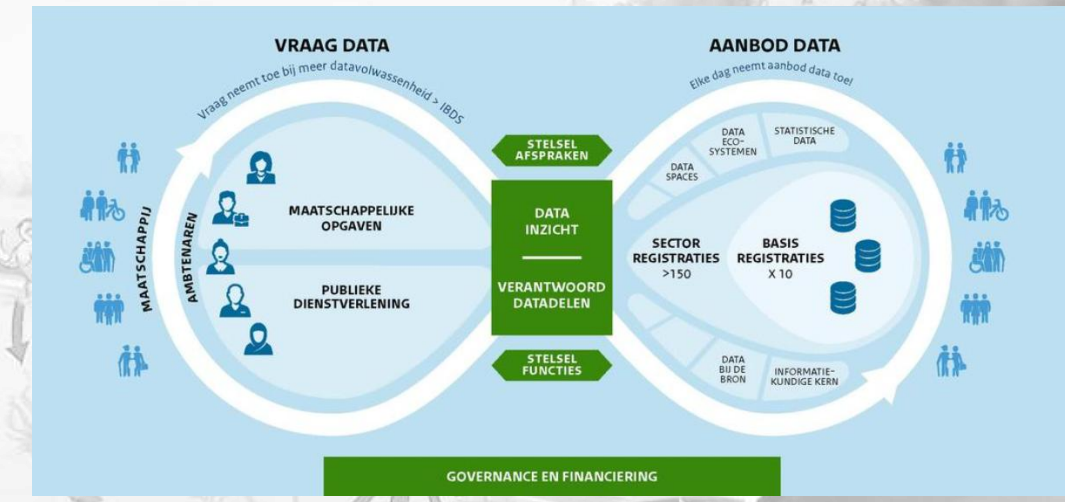
Gegevensuitwisseling

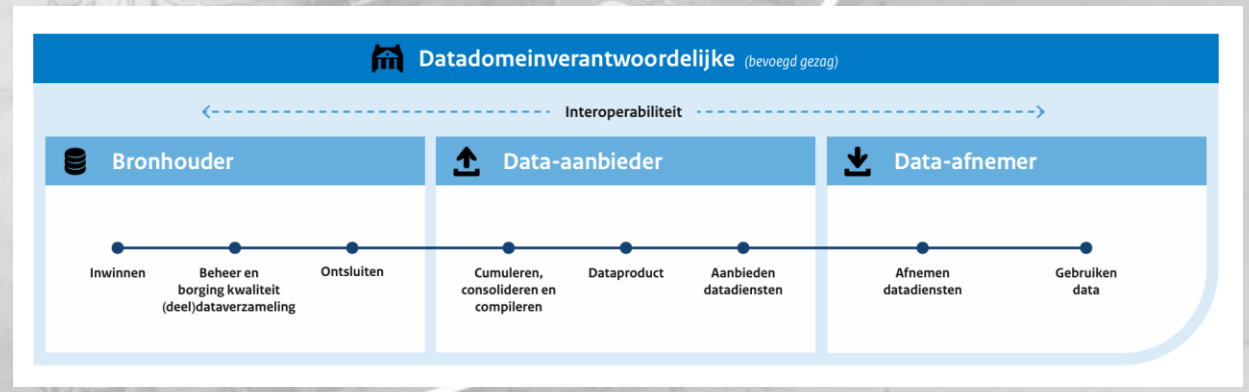
REALISATIE IBDS

Eenvoudig data delen

- Europese (open)dataregelgeving: bijv. **Wiodr**
- Federatief datastelsel/ **Common Ground**: gegevensuitwisseling vergemakkelijken door het uniforme (GDI) afspraken en standaarden (bijv. FSC)
- Afsprakenstelsel vastgesteld
- Architectuurscan
- Kansenscan

- Voorbeeld: Uniforme Bronontsluiting

Bronconnect wint FDS-Award 2025: Uniforme bronontsluiting als fundament voor federatief datadelen

Rijswijk

Registers voor de toekomst

- Uit Betrouwbare Bron (UBB): onderzoek naar de functies van een betrouwbaar (data bij de bron) register
- Uitwerking, modernisering registraties in diverse domeinen:
  - Mobiliteit (WNR)
  - WOZ
  - BGT
  - Mercator/ IBRO

Slimmer werken

- Gemeenten hebben een grote rol als bronhouder van verschillende registraties
- Bijhoudingsprocessen staan vaak nog naast het primaire proces
- Uitdaging waar we aan werken:
  - Hoe maken we de bijhouding van registers onderdeel van het primaire proces?
  - Hoe gaan van beheer van losse "registers" naar beheer in samenhang?
  - Hoe zetten we moderne inwintechnieken en 3D geodata in?
  - Welke afwegingen moeten we daarbij maken en hoe doen we dat (make or buy, collectief, standaardisatie)

Concrete voorbeelden:

- **Mercator (Rotterdam)**
- Bouwen aan een 3D digitale gemeente
- Wegennetwerkregistratie

Mercator - Rotterdam

- **Hét traject waarin door Rotterdam (voor alle gemeenten) gewerkt wordt aan de modernisering van de (bijhouding van de) geo-basisregistraties als datafundament voor alle ontwikkelingen in het fysiek domein.**

- Artikel: Werken aan vandaag, morgen en de toekomst · Geo Algemeen · Gemeentelijk Geo-Beraad (GGB)

Mercator

Samen bouwen we aan de Integrale Bronregistratie Objecten

Gemeente Rotterdam

Algemeen | BAG | WOZ | IWOZ | TIR | BGT | BOR | CTRL

PAND

Pandid	0599100000180476
Status	Pand in gebruik
Bouwjaar	1950

VERBLIJFSOBJECT

Verblijfsobjectid	0599010000180476
Status	Verblijfsobject in gebruik
Woningtype	Eengezins tussenwoning
Oppervlakte	79

GEBRUIKSDOELEN

woonfunctie

WOZOBJECT

WOZ-objectnummer	059900211216
Soort Object	1131 Tussenwoning
Bouwjaar	1951
Status	Actief

WOZ-DEELOBJECTEN

Code	Omschrijving	Bwjr	VBO_ID	Bouwlaag	Opp.
1100	Woning	1951	V	0	40
1100 (P)	Woning	1951	V	1	39
1230	Serre	-	V	-	4
Totaal					83
3910	Overige ruimten	-	-	0	27

BAG-Ruimten

Omschrijving	Bouwlaag	Opp.
verdieping	0	40
verdieping	1	39
Totaal		79

Surface BAG vs WOZ does not match!

Algemeen | BAG | WOZ | IWOZ | TIR | BGT | BOR | CTRL

PAND

Pandid	0599100015005205
Bouwjaar	1960
Aantal bouwlagen	2
Status	Pand in gebruik
Authentiek	Ja
Geconstateerd	Nee
Aantal verblijfsobjecten	1

VERBLIJFSOBJECT

VBO-id	0599010015013609
Gebruiksdoel	woonfunctie
Oppervlakte	126
Status	Verblijfsobject in gebruik
Authentiek	Ja
Geconstateerd	Nee

BAG+ (3)

NUMMERAANDUIDING

VBO-id	0599010015013609
Hoofdadresidentificatie	0599200015020073
Adres	Wethouder van Heldenstraat 50
Is hoofdadres	Ja
Postcode	3181VL
Authentiek	Ja
Geconstateerd	Nee
Status	Naamgeving uitgegeven

NEVENADRESSEN

Geen nevenadressen

howdy 130817

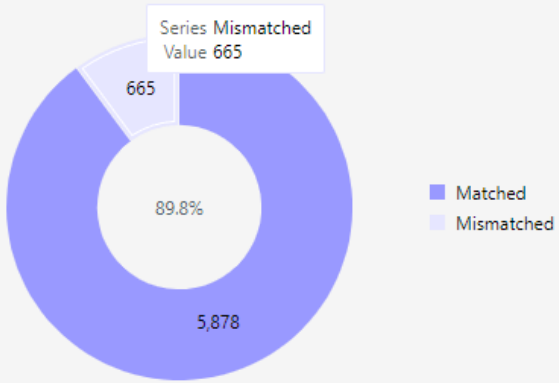
Filters

Buurt
Rozenburg

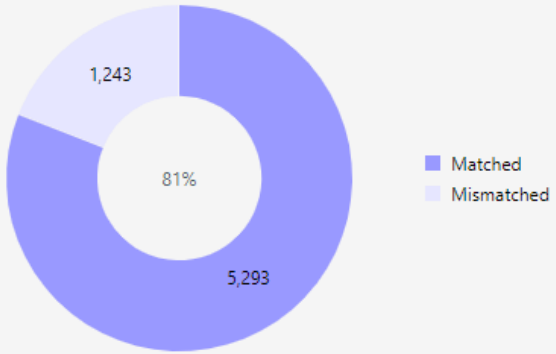
Soort object

Subbuurtdeel

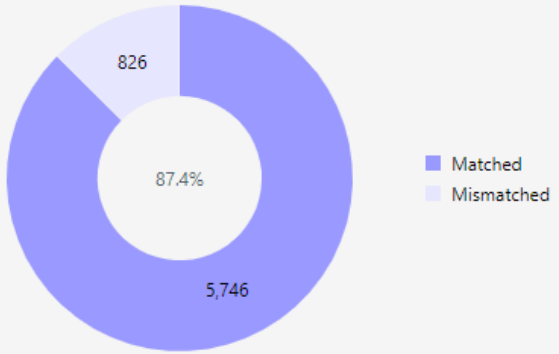
Gebruiksdoel

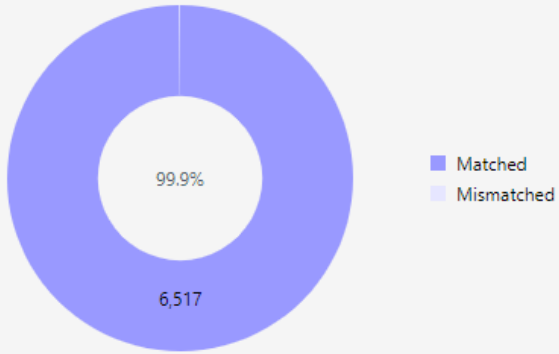
Oppervlakte

Bouwjaren

Status

Knelpunten oplossen

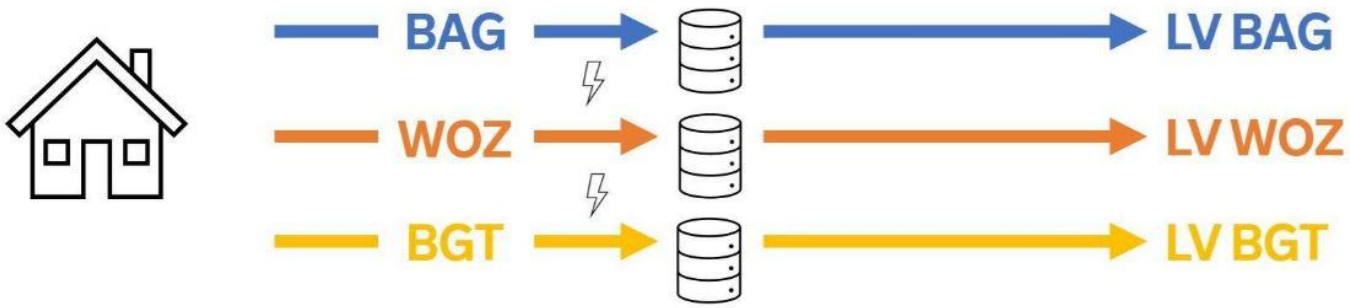
Beheer
- Eenduidigheid
- Efficiëntie

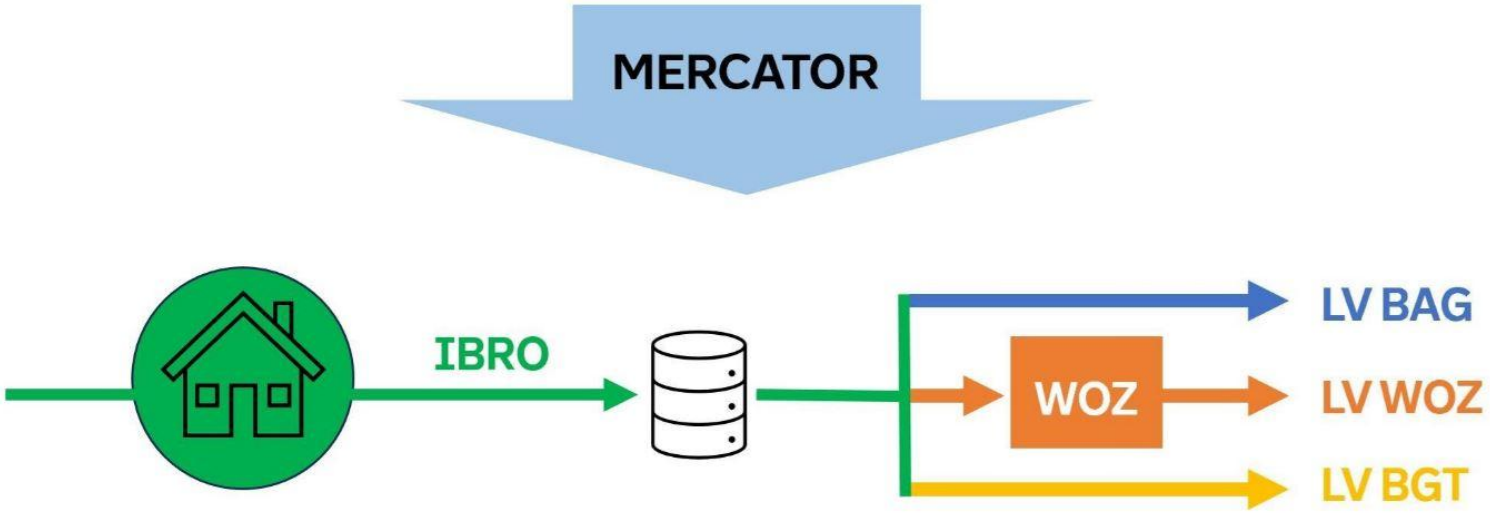
Gebruik
- Samenhang
- Complexiteit

Informatievoorziening
- Uniformiteit
- Standaarden

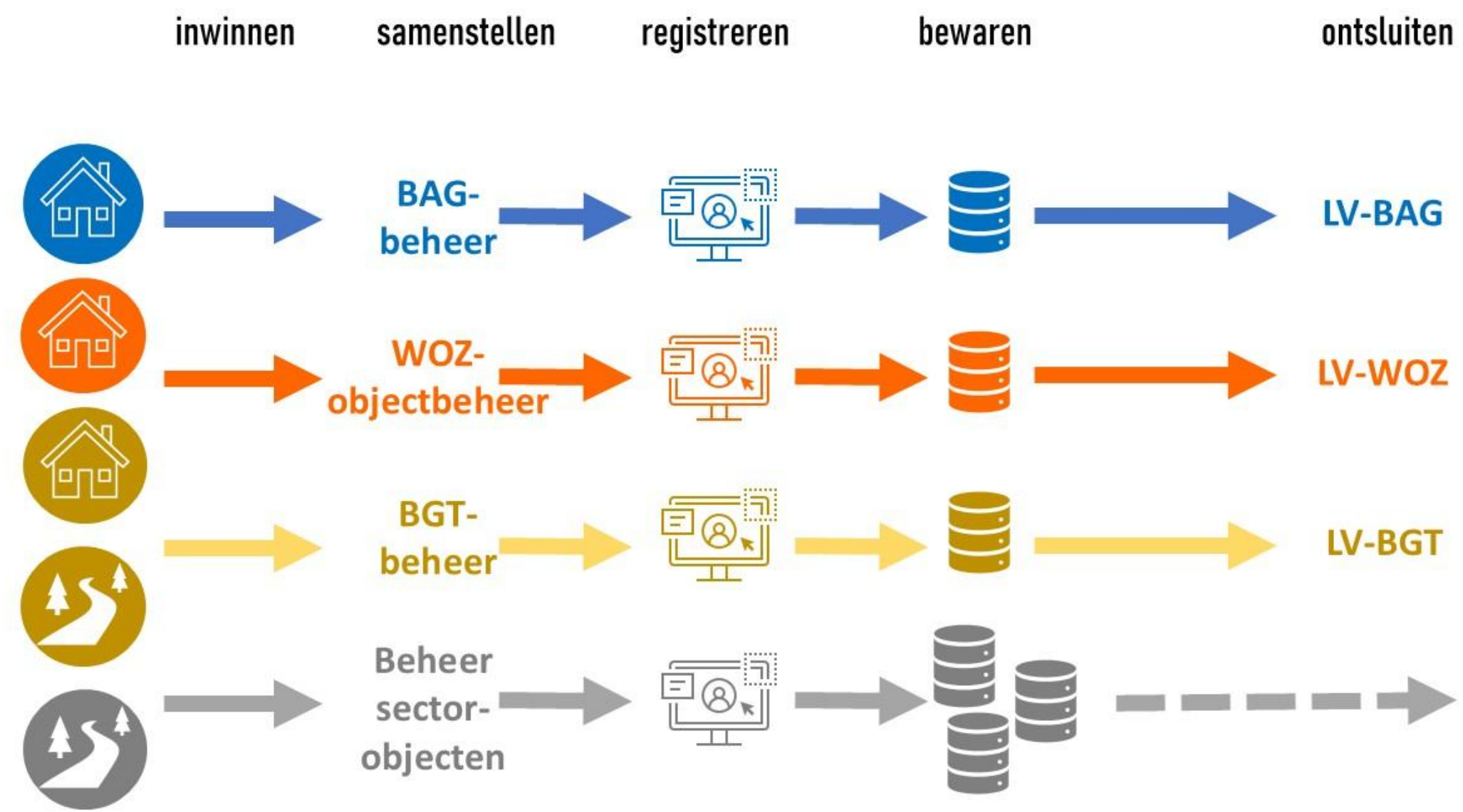

Huidige en nieuwe situatie

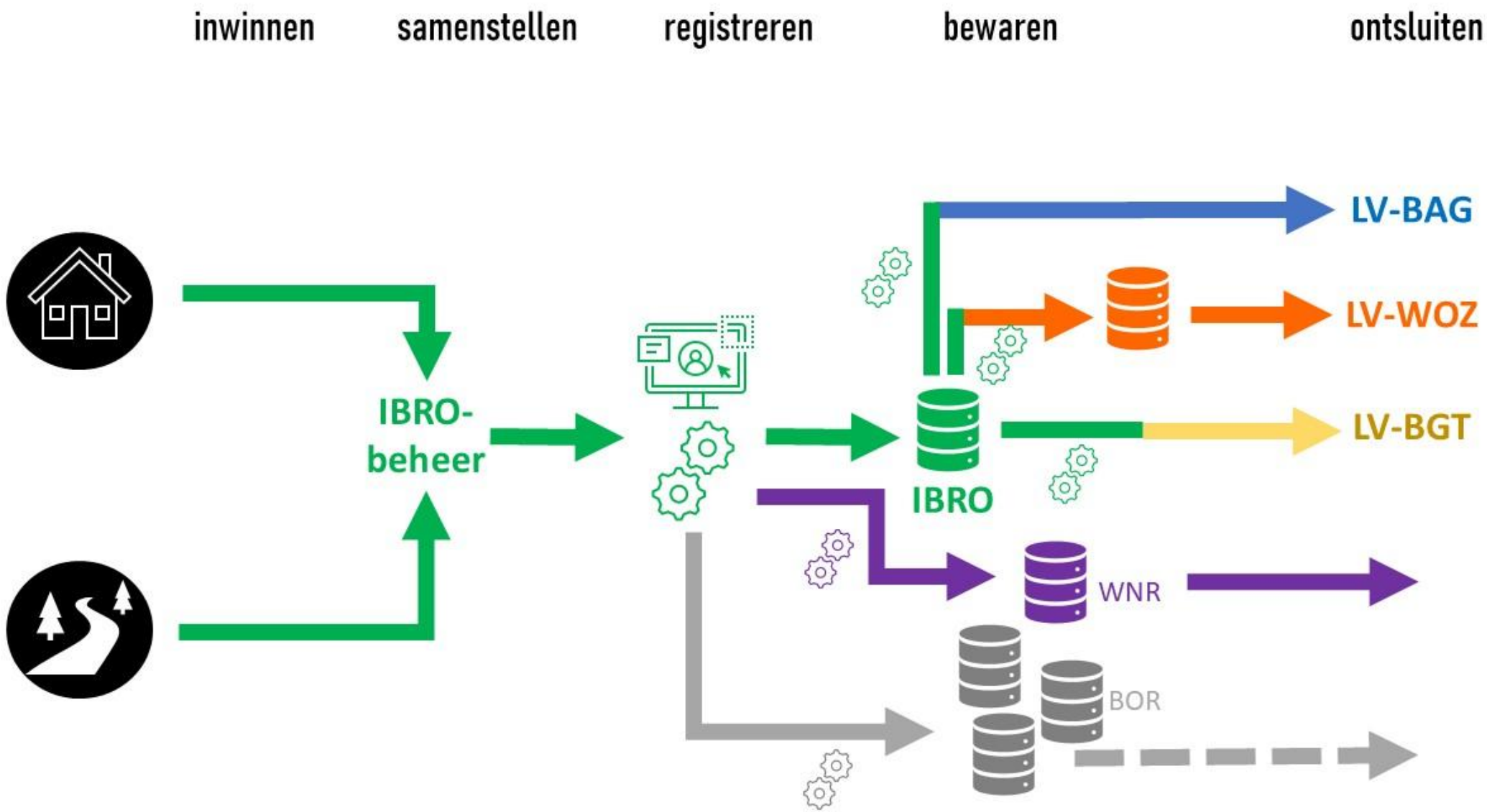

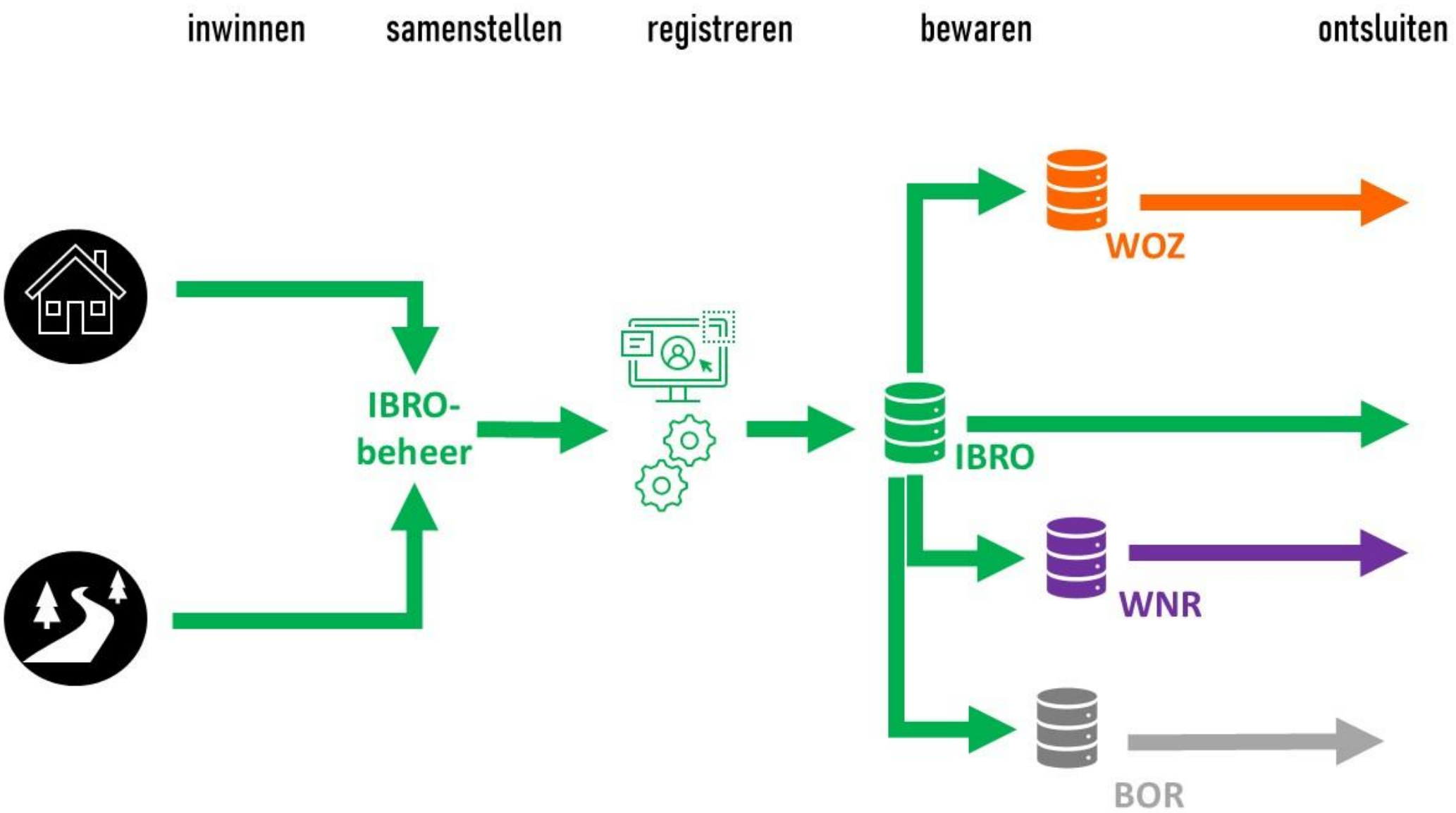
Visie VNG: Vandaag

Visie VNG: Morgen

Visie VNG: Toekomst

Hoe dan? Zo dan!

Visie

- Object centraal > één keer raken, één keer registreren
- Integraal beheer
- Verrijken met 3D-informatie, wegennetwerk data en levensloop object
- De IBRO is dé bron voor geodata van de buitenruimte

Toepassen

- Common ground
- Federatief datastelsel

Voortborduren op de SOR

Testbed & Greenfield

Mercator in hoofdlijnen

1. Bouwen prototype

2. Testbed

3. Mutatieprocessen

4. Inwinprocessen

5. Organisatie

6. Rollen en opleidingen

7. Juridisch kader

De winst

Versnellen
Minder fouten
Hogere kwaliteit data
Lagere kosten

Toekomstbestendig

Meer efficiëntie
Meer effectiviteit

En dus: grotere gemeentelijke uitvoeringskracht!

Waar staan we nu

Opgeleverd:
- Informatiemodel
- Architectuur
- Marktconsultatie
- Inwin- en mutatieprocessen fase 1
- Bronhouderschap fase 1 & 2
- Rollen en competenties
- Van BIM naar IBRO

In uitvoering:
- Proeftuin
- Inwin- en mutatieprocessen fase 2
- Ketenontwerp
- Integratie 3D geodata

In voorbereiding:
- Functioneel ontwerp
- Aanbesteding
- Integratie Wegennetwerkdata

Onze uitdagingen

Landelijke opschaling

Aanpassen wetgeving

Uitlijnen van standaarden en definities

De juiste basis leggen voor WOZ-deelobjecten

Mercator

Meer informatie en nieuwsbrief: www.rotterdam.nl/mercator

Gemeente Rotterdam

Randvoorwaarden op orde

- Brede problematiek
  - Kosten en baten landen elders
  - Bronhouderkosten geen onderdeel van het financieringsarrangement
- Agendering in het IDO door IPO, UvW en VNG
- Brede herkenning: als versneller in de NDS opgenomen
- PBLQ onderzoek:
  - Bevestiging
  - Stappenschema
  - Politiek, bestuurlijke impuls nodig (over domeinen heen): BOD, ...
- Vervolgstappen:
  - Fase 1: uitwerken en vaststellen toekomstvast financieringsconstruct
  - Fase 2: financiële vertaling
  - Fase 3: besluitvorming over implementatie, vervolg

Wat kun je als gemeente nu doen?

- Zoek aansluiting bij het VNG kennisnetwerk Data en Samenleving
- Maak gebruik van de reeds ontwikkelde hulpmiddelen op de IBDS kennisbank.
- Maak gebruik van de reeds ontwikkelde collectieve informatieproducten (Waar Staat Je Gemeente, DEGO, DOOK, etc).
- Maak gebruik van de handleiding Wiodr
- Volg de lopende initiatieven en sluit aan (klankbord of deelname) als je organisatie hier baat bij heeft.
- Draag actief bij ons je eigen initiatieven aan, zodat we die ook een podium kunnen geven

Meer informatie

- Komende periode regiobijeenkomsten: vanuit VNG (digitalisering breed) en IBDS Regiocafé's
  - ➢ Wil je een regiobijeenkomst (hosten of iets delen) in je eigen regio? Kom dan even op de lijn!

- Download de praatplaat
- Pilots datavolwassenheid IBDS
- VNG Kennisnetwerk Data en Samenleving
- Handleiding Wet implementatie Open data richtlijn
- IBDS Kennisbank datavolwassenheid
- Federatief datastelsel | VNG
- Federatief Datastelsel · Realisatie IBDS

IBDS Regiocafé:
22 september MIDDELBURG - IBDS-Regiocafé
7 oktober AMSTERDAM (Waternet) - IBDS-Regiocafé
8 oktober GRONINGEN (Provincie) - IBDS-Regiocafé
28 oktober VENLO - IBDS-Regiocafé
4 november UTRECHT - IBDS-Regiocafé

VNG Regiobijeenkomsten:
- 1 september 2026: Pullman Cocagne, Eindhoven
- 3 september 2026: Jaarbeurs MeetUp, Utrecht

Meer weten of verder praten?

Janneke de Zwaan
Janneke.deZwaan@vng.nl

Mirko de Boer
Mirko.deBoer@vng.nl

Word ook lid van
het kennisnetwerk
kennisnetwerkdata.pleio.nl